



ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Буа шәһәре

КАРАР

24.04.2026

№ 61-п

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында Ватанны саклаучылар, шул исәптән һәлак булган (вафат булган) махсус хәрби операциядә катнашучылар истәлеген мәңгеләштерү буенча комиссия төзү турында

«Гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон, 2003 елның 6 октябрәндәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, Россия Федерациясе Хөкүмәте Рәисенең беренче урынбасары тарафыннан расланган 2025 елның 30 августындагы МД-П4-32257 номерлы Ватанны саклаучылар, шул исәптән һәлак булган (вафат булган) махсус хәрби операциядә катнашучылар истәлеген мәңгеләштерү буенча бердәм тәкъдимнәр белән, Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Уставына таянып, карар бирәм:

1. Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында Ватанны саклаучылар, шул исәптән һәлак булган (вафат булган) махсус хәрби операциядә катнашучылар истәлеген мәңгеләштерү комиссиясе турында нигезләмәне расларга (1 нче кушымта).

2. Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында Ватанны саклаучыларның, шул исәптән һәлак булган (вафат булган) махсус хәрби операциядә катнашучыларның истәлеген мәңгеләштерү буенча комиссия төзүгә һәм аның составын расларга (2 нче кушымта).

3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көннән законлы көченә керә һәм Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында урнаштырылырга (<http://pravo.tatarstan.ru/>), шулай ук Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталында (<http://buinsk.tatarstan.ru>) бастырылырга тиеш.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Татарстан Республикасы Буа муниципаль
районы башлыгы

Р.Р.Камартдинов

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында Ватанны саклаучылар, шул исәптән һәлак булган (вафат булган) махсус хәрби операциядә катнашучылар истәлеген мәңгеләштерү комиссиясе турында нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында Ватанны саклаучылар, шул исәптән һәлак булган (вафат булган) махсус хәрби операциядә катнашучылар истәлеген мәңгеләштерү комиссиясе (алга таба - Комиссия) Ватанны саклаучылар, шул исәптән һәлак булган (вафат булган) махсус хәрби операциядә катнашучылар истәлеген мәңгеләштерү эшен координацияләү максатларында төзелде.

1.2. Үз эшчәнлегендә комиссия дәүләт хакимияте органнары, массакүләм мәгълүмат чаралары, иҗтимагый берләшмәләр, оешмалар һәм учреждениеләр, шулай ук гражданның белән хезмәттәшлек итә.

II. Ватанны саклаучылар истәлеген мәңгеләштерү турында карарлар кабул итү өчен нигез булып торган критерийлар

2.1. Критерийлар булып түбәндәгеләр тора:

- сугыш хәрәкәтләре барышында, башка хәрби бурычларны үтәгәндә яки Ватанны саклау буенча хезмәт бурычларын үтәгәндә һәлак булу;
- башка дәүләтләр территорияләрендә хәрби бурычын үтәгәндә һәлак булу;
- Ватанны саклаганда алган яралардан, контузияләрдән, имгәнүләрдән яисә авырулардан, күрсәтелгән нәтиҗәләренә кайчан башлануына бәйсез рәвештә килеп чыккан үлем, шулай ук хәрби хәрәкәтләр барышында, башка хәрби бурычларны үтәгәндә яисә хезмәт бурычларын үтәгәндә хәбәрсез югалу;
- Ватанны саклаучы кылган гамәлнең әһәмияте;
- Ватан алдындагы казанышлары булу;
- Ватанны саклаучының Россия Федерациясе алдындагы казанышларын тарихи-архив һәм бүләкләү документлары белән раслау;

- Ватанны саклаучыларның, үз намусларын һәм абруен югалтмыйча, Ватанга хыянәт итмичә тоткынлыкта үлүе, һәлак булуы.

Россияне саклаганда һәлак булган чит ил гражданны да искә алына.

Моннан тыш, Ватанны саклауда аерылып торган берләшмәләрен, берләшмәләрен һәм учреждениеләрен хәтерә мәңгеләштерелә, шулай ук Ватаныбыз халыкларының батырлык, батырлык һәм ныклык символы буларак тарихка кереп калган сугышчан хәрәкәт урыннары мәңгеләштерелә.

III. Ватанны саклаучылар истәлеген мәңгеләштерү буенча эш тәртибе

3.1. Комиссия составы комиссия рәисеннән, комиссия рәисе урынбасарыннан, секретардан һәм комиссия әгъзаларыннан төзелә.

Комиссиянең рәисе Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы башлыгы. Комиссия рәисе булмаганда аның вазыйфаларын комиссия рәисе урынбасары башкара.

3.2. Комиссия әгъзалары булып жирле үзидарә органнары житәкчеләре, Буа муниципаль районы Башкарма комитетының структур бүлекчеләре житәкчеләре, Татарстан Республикасы Хәрби комиссариаты вәкилләре, «Ватанны саклаучылар» махсус хәрби операциясендә катнашучыларга ярдәм итү дәүләт фонды филиалы вәкилләре, шулай ук ижтимагый берләшмәләр һәм оешмалар вәкилләре тора.

3.3. Комиссия утырышында Комиссия составының кимендә яртысы катнашса, Комиссия карарлар кабул итәргә хокуклы. Карарлар комиссия әгъзалары утырышында катнашкан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3.4. Комиссия утырышларына башка ведомстволардан һәм оешмалардан вәкилләр һәм белгечләр чакырылырга мөмкин. Комиссия утырышлары кирәк булган саен, әмма елына кимендә ике мәртәбә уздырыла.

3.5. Комиссия Ватанны саклаучыларның истәлеген мәңгеләштерү мәсьәләләрен, шул исәптән гражданныдан, дәүләт, ижтимагый-дәүләт (ижтимагый) берләшмәләреннән һәм оешмаларыннан килгән тәкъдимнәрне (үтенечнамәләрне) карый.

3.6. Комиссиягә тапшырыла торган документлар исемлеге:

- гражданның (оешманың) үтенечнамәсе;
- мәңгеләштерелә торган Ватанны саклаучы турында тарихи яки тарихи-биографик белешмә;
- мәңгеләштерелә торган затның вакыйганың яисә казанышының дөреслеген раслый торган архив, бүлекләү документларының күчермәләре;
- мәңгеләштерү формасы буенча тәкъдим;
- мәңгеләштерелә торган затның мәңгеләштерү урынында яшәү чорын күрсәтеп, адреслы белешмә рәвешендәге актуаль белешмәләр;

-эшләрне финанслау турында үтенечнамәче оешманың язма йөкләмәсе;
-үтенечнамә бирүче гражданның эшләрне финанслау турында язма йөкләмәсе йә финанслауны гамәлгә ашыру мөмкин түгеллеге турында язма хәбәрнамә.

3.7. Ватанны саклаучының истәлеген мәңгеләштерү эшләрне, мәңгеләштерү формаларына карап, мәңгеләштерү урыны буенча кызыксынган вазыйфай зат (бина, территория милекчәсе, учреждение, оешма житәкчәсе һ.б.) белән килештерергә тәкъдим ителә.

3.8. Әлеге Нигезләмәнең 3.6 пунктында күрсәтелгән документлар кергән көннән алып бер айдан да соңга калмыйча үтенечнамәләрне карау буенча комиссия утырышы уздырыла. Үтенечнамәләрне карау нәтижәсендә комиссия түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- хәтерне мәңгеләштерү эшләрне башкаруның үтенечнамәсен, срокларын, тәртибен (чараларда катнашучы кызыксынган органнар һәм оешмалар исемлеге, финанс-икътисадый чыгымнар күләмен билгеләү, эшләрне башкару өчен финанс чаралары, көчләр бүлөп бирү һ. б.) хупларга.;

- үтенечнамәләрне карауны өстәмә белешмәләр һәм документлар алу кирәклегенә бәйле рәвештә яисә комиссия билгеләгән башка сәбәпләр аркасында комиссия билгеләгән вакытка күчерергә;

- үтенеч белән мөрәжәгать итүче оешмага (гражданга) вакыйга яисә шәхес истәлеген башка формаларда мәңгеләштерүне тәкъдим итәргә (тәкъдим итәргә).

3.9. Комиссия карарлары комиссия утырышы беркетмәсе белән рәсмиләштерелә, аңа комиссия рәисе Комиссия утырышын уздыру көненнән алып 5 эш көне эчендә имза сала. Комиссия утырышы беркетмәсенә имза салынган көннән алып 5 эш көне эчендә үтенечнамә бирүче оешмаларга (гражданның) комиссия карарлары турында язма хәбәрнамәләр жиберелә.

3.10. Кабул ителгән карарларны үтәгән өчен җаваплы вазыйфай зат:

- карарны гамәлгә ашыру эшен оештыра;

- эшләр башкаруны тикшереп тора;

- кызыксынган оешмалар һәм гражданның белән үзара хезмәттәшлек урнаштыра;

- кирәк булганда, Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы башлыгы белән килештереп, чараларны үтәү тәртибен төгәлләштерә һәм комиссия фикер алышуына тәкъдимнәр кертә;

- озакка сузыла торган материалларда мемориаль корылмалар (мемориаль такталар, һәйкәлләр, бюстлар, истәлекле билгеләр һ. б.) әзерләү һәм урнаштыру мәсьәләләрен җайга сала.;

- Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Башлыгы һәм кызыксынган оешмалар белән берлектә тантаналарны, күмүләрне, мемориаль

корылмаларны ачуны эзерли һәм үткәрә яисә үтенеч белән мөрәжәгать итүче оешмаларга (гражданнарга) аларны үткәрүдә ярдәм күрсәтә.

3.11. Мемориаль корылманы, истәлекле билгене сүтү, аларны алыштыру, реконструкцияләү турында карар аларны төзү (урнаштыру) инициативасы белән чыккан органнар, оешмалар, гражданнар белән килештереп комиссия тарафыннан кабул ителә.

IV. Ватанны саклаучылар истәлеген мәңгеләштерү чараларын гамәлгә ашыру кагыйдәләре

4.1. Ватанны саклаучылар истәлеген мәңгеләштерүнең төп формалары булып түбәндәгеләр тора:

1) урамнарда, скверларда, мәйданнарда, мәгариф оешмаларына, китапханәләргә, башка социаль инфраструктура объектларына, географик объектларга Ватанны саклаучылар исемнәрен бирү;

2) Ватанны саклаучыларның тормышы һәм эшчәнлегенә белән бәйле биналарда һәм корылмаларда истәлекле билгеләр, мемориаль такталар һәм такталар урнаштыру (Ватанны саклаучыга (Ватанны саклаучылар төркеменә) бердән артык билге куярга киңәш ителә);

3) хәрби каберлекләрен саклап калу һәм төзекләндерү, шулай ук Ватанны саклаучыларның батырлыкларына тарихи бәйле аерым территорияләрен (мемориаль зоналарны) төзекләндерү;

4) билгесез хәрби каберлекләрен һәм Ватанны саклаучылар турында белешмәләрен ачыклауга юнәлдерелгән эзләү эшен үткәрү;

5) мемориаль корылмалар төзү;

6) Ватанны саклаучыларның батырлыкларына багышланган күргәзмәләр, экспозицияләр булдыру;

7) массакуләм мәгълүмат чараларында, «Интернет» мәгълүмат - телекоммуникация челтәрендә Ватанны саклаучылар турында материаллар бастырып чыгару, аларның батырлыкларына багышланган сәнгать һәм әдәбият әсәрләре булдыру (сайтлар, электрон Хәтер китаплары булдыру һ.б.). Күренекле шәхес яки вакыйга истәлегенә торак пункт чикләрендә, кагыйдә буларак, бер генә мемориаль корылма урнаштырыла. Әгәр шәхеснең искә алу башка формаларда мәңгеләштерелгән булса (учреждениегә мәңгеләштерелүче зат исемен бирү, аның хөрмәтенә урам, сквер исемен бирү, һәйкәл, бюст кую) мемориаль корылмалар, кагыйдә буларак, билгеләнми.

4.2. Тамаша-массакуләм билгеләнештәге биналарда (театрлар, кинотеатрлар, музейлар, сәнгать галереяләре) мемориаль такталар куелмый.

4.3. Мемориаль такталарны проектлау, төзү, урнаштыру һәм техник яктан тээмин итү үтенечнамә бирүче оешмалар яисә гражданныр тарафыннан үз акчалары һәм (яисә) жәлеп ителгән акчалар хисабына гамәлгә ашырыла.

4.4. Һәлак булган хәрбиләр кабер ташларындагы язуларда Россия Федерациясе Герое исемен (булган очракта) күрсәтергә, шулай ук Ватанны саклагандагы батырлыклары өчен алынган дәүләт бүләкләрен күрсәтергә тәкъдим ителә. Дәүләт бүләкләре булмаганда Ватанны саклагандагы батырлыклары өчен алынган ведомство бүләкләре күрсәтелергә мөмкин. Һәлак булган хәрби хезмәткәр гвардия частьларында хәрби хезмәт үткән очракта, аның кабер ташларында һәм аңа багышланган мемориаль такталарда «Гвардия» билгесе сурәтләнә. Кабер ташларына һәм һәйкәлләргә дәүләт (ведомство) бүләкләрен һәм «Гвардия» тамгасын урнаштыру тәртибе һәм формасы норматив акт белән билгеләнә.

4.5. Ижтимагый биналарга (шул исәптән мәгариф оешмаларына) мемориаль такталар урнаштырганда төп материал итеп алтын төстөгә язулар төшерелгән ак төстөгә мәрмәр яки гранит кулланырга киңәш ителә.

4.6. Ватанны саклаучылар - махсус хәрби операциядә катнашучылар истәлегенә музей булдыру махсус хәрби операциядә катнашучыларны берләштерүче истәлек урыны булырга мөмкин. Анда урнаштырылган материаллар һәм мәгълүмат конфликтның барлыкка килү мәсьәләләрен, аның төп сәбәпләрен ачучы бүлекләрен үз эченә алуы, Ватанны саклаучылар жылкәсенә яткан сынауларның бөтен авырлыгын чагылдыруы максатка ярашлы.

4.7. Скверларны төзекләндерү программалары кысаларында төзекләндерү, алга таба махсус хәрби операциядә катнашучыларга багышланган һәйкәлләр кую мөмкинлегә бар. Беренче этапта конкрет торак пункттан һәлак булганнарның фамилияләрен, исеменнән һәм аталарының исеменнән (булган очракта) торак пунктлардагы махсус Батырлык такталарына урнаштырырга мөмкин (мактаулы гражданнырны урнаштыруга охшаш), алга таба Батырлык такталарын музейларга тапшырырга яки һәлак булганнар исеMLEген тулыландырырга мөмкин.

4.8. Хәтер китапларын (шул исәптән электроннарын да) төзөргә, аларны төзүгә мәгариф оешмаларында укучыларны жәлеп итәргә мөмкин.

V. Ватанны саклаучылар истәлеген мәңгеләштерүче мемориаль корылмаларны саклау һәм карап тоту тәртибе

5.1. Мемориаль корылмалар балансында булган жирле үзидарә органнары аларның сакланышын һәм тиешле хәлдә тотылуын тээмин итә.

5.2. Мемориаль корылмаларны сүтү һәм алга таба саклау комиссия карары буенча гамәлгә ашырыла.

5.3. Мемориаль корылмаларның сакланышын тикшереп торуны жирле үзидарә органнары һәм торак фондының сакланышын Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә тикшереп торуны тәэмин итүче оешмалар гамәлгә ашыра.

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында Ватанны саклаучылар, шул исәптән һәлак булган (вафат булган) махсус хәрби операциядә катнашучылар истәлеген мәңгеләштерү комиссиясе составы

Комиссия рәисе:

Камартдинов Ранис - Татарстан Республикасы Буа муниципаль
Рафис улы районы башлыгы

Комиссия рәисе урынбасары:

Еремеев Илдар Фәрид - Татарстан Республикасы Буа муниципаль
улы районы башлыгы урынбасары

Комиссия секретаре:

Валеева Резеда Нәгыйм - Буа муниципаль районы жирлекләренең жирле
кызы үзидарә органнары белән эшләү бүлеге
башлыгы

Эшче төркем әгъзалары:

Садретдинова Лилия - Татарстан Республикасы Буа муниципаль
Назим кызы районы Башкарма комитеты житәкчесе
урынбасары (социаль мәсьәләләр буенча).

Зайцева Светлана - Буа шәһәре башлыгы урынбасары (киләшү
Анатольевна буенча);

Галимов Илмар - ТР буенча «Ватанны саклаучылар» дәүләт
Рифкать улы фонды филиалының социаль координаторы

Төхфәтуллин Радик - Татарстан Республикасы Буа һәм Чүпрәле
Харис улы районнары хәрби комиссары (киләшү буенча)

Камалова Ляйля - Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш
Растям кызы белән тәэмин итү һәм социаль яклау
министрлыгының Буа муниципаль
районындагы социаль яклау бүлеге башлыгы
(киләшү буенча);

Гимадиев Рамиль Фе- - Татарстан Республикасында Кеше хокуклары

дорович		буенча вәкаләтле вәкилнең Буа муниципаль районында жәмәгать ярдәмчесе
Хасанов Ринат Рифкатъ улы		- Буа муниципаль районында Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каршындагы сугышчан хәрәкәтләр ветераннары мәсьәләләре буенча координация советы житәкчесе»;
Хәснәтдинова Жәүһәрия Ислам кызы		- Буа муниципаль районы ветераннарының (пензионерларының) жирле ижтимагый оешмасы рәисе (киләшү буенча);
Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының авыл жирлекләре башлыклары		- Карала торган сорауга карап (киләшү буенча).
Гиниатуллин Мәжит улы	Илдар	- Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Советының социаль мәсьәләләр буенча даими комиссиясе рәисе
Зиәтдинова Равил кызы	Рамилә	- Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлеген башлыгы
Мостафина Илгизәр кызы	Резидә	- Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Ижтимагый советы рәисе